

Bemærkninger til lovforslaget

I. Almindelige bemærkninger

1. Baggrund

Ved lov nr. 222 af 26. april 1973 om støtte til modernisering af jordbrugsbedrifter, som gennemførte EF-rådsdirektiv nr. 72/159/EØF, blev der tilvejebragt grundlag for at yde tilskud til etablering af samarbejde mellem jordbrugere, herunder til oprettelse af husbondafløsning i tilfælde af ferie, sygdom eller lignende (vikarordning) inden for en årlig ramme på 200.000 kr.

Kort efter lovens ikrafttræden blev der registreret i alt 29 ordninger med 61 vikarer. Antallet er siden steget, således at der i 1978 var etableret i alt 64 vikarordninger med 320 beskæftigede vikarer, hvoraf 60 var fuldtidsbeskæftigede og 260 deltidsbeskæftigede. Som følge af afmatningen inden for landbruget er der dog i de senere år konstateret en nedgang i anvendelsen af vikarordningerne.

En del af disse ordninger har modtaget tilskud ved etablering af ordningerne. Der er hidtil ikke ydet over ca. 23.000 kr. i tilskud pr. ordning.

På baggrund af det generelle ønske om en udvidelse af jordbrugsproduktionen nedsatte landbrugsministeren den 16. januar 1979 et udvalg, der fik til opgave at undersøge behovet for en udbygning af vikarordninger inden for landbrug og gartneri.

Vikarudvalget fik følgende kommissorium:

- a) undersøge behovet for en udbygning af vikarordninger inden for landbrugs- og gartnerierhvervene med henblik på,
 - at ordningerne kan medvirke til at sikre baggrunden for en forøgelse af såvel landbrugs- som gartneriproduktionen og hermed grundlaget for en forbedring af beskæftigelses- og betalingsbalancesituationen,
 - en forbedring af landmænds og gartneres arbejdsvilkår ved at skabe mulighed for kvalificeret hjælp til pasning af bedriften under sygdom samt danne basis for, at landmænd og gartnere kan opnå bedre ferie- og fritidsmuligheder,

- b) fremkomme med (eventuelle) forslag til en udbygning af vikarordningerne,
- c) overveje om, og i givet fald på hvilken måde, det offentlige kan medvirke til at sikre, at en (eventuel) udbygning finder sted.

2. Vikarudvalgets betænkning

Udvalget afgav den 31. juli 1979 betænkning nr. 880/1979 »Vikarordninger inden for jordbruget«.

I betænkningen konkluderes det, at der er behov for en udbygning af de eksisterende vikarordninger, og at en udbygning ikke kan sikres uden offentligt tilskud, især i en opbygningsperiode.

Vikarudvalget fremhæver, at der er en betydelig samfundsøkonomisk interesse i og dermed grundlag for at yde offentligt tilskud til udbygning af vikarordningerne. Den tendens til ekstensivering af jordbrugsproduktionen, der er konstateret i de senere år, og som har medvirket til en nedgang i antallet af bedrifter, kan kun ændres ved, at der tilføres jordbrugserhvervene mere arbejdskraft. En udbygning af vikarordningerne kan ses som et led i bestræbelserne på at modvirke disse tendenser.

Hertil kommer, at den samfundsøkonomiske interesse i en udbygning af vikarordningerne vil være større i en arbejdsløshedsperiode, idet merbeskæftigelsen vil betyde besparelser i arbejdsløshedsdagpengene.

Udvalget peger endvidere på de sociale og sundhedsmæssige problemer inden for jordbruget som følge af den meget bundne arbejdssituation, særlig inden for den animalske produktion. Disse problemer kan kun afhjælpes ved en udbygning af vikarordningerne, der herved kan ses som en hensigtsmæssig forebyggende foranstaltning af socialøkonomisk karakter. En hensigtsmæssig og rettidig vikarbistand kan forebygge længere sygdomsperioder for jordbrugere, hvorved samfundet spares for omkostninger under det sociale sikringsystem.

I lyset heraf kan en udbygning af vikarhjælpen også anses for en væsentlig forudsætning for, at man på længere sigt kan opretholde familiebruget i Danmark.